

Lise Öğrencilerinin Deprem Bilgi Düzeyleri ve Afet Bilinci Algılarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Investigation of High School Students' Views on Earthquake Knowledge Levels and Disaster Awareness Perceptions

ÖZET

Bu çalışmanın amacı lise öğrencilerinin deprem bilgi düzeyleri ve afet bilinci algılarına ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Bu çalışmada nitel araştırma tekniklerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırma için kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 11 lise öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verileri elde etmek için araştırmacı yüz yüze görüşmeler gerçekleştirmiştir. Veri analizinde kullanılmak üzere, görüşme formundan toplanan ham veriler metodolojik olarak işlenmiştir. Veriler içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, öğrencilerin deprem bilgi düzeyleri ve tehlike algıları farklıdır. Kimi öğrenciler depremin sismik bir olay olduğunu ve potansiyel tehlikelerini anlamıştır. Diğerleri ise doğal bir olgu olarak görüp, doğru önlemlerle risklerin azaltılabileceğini savunur. Deprem anında nasıl hareket edilmeliği konusundaki ifadeler, öğrenci grubunun farklı tepkilerini ve güvenlik stratejilerini yansıtır. Öğrenciler panik yapmamak ve belirlenen yönergeleri takip etmekten tutun, hızlı çıkış yapmanın önemini vurgular. Deprem öncesi hazırlık ve afet sonrası dayanışmanın önemi üzerinde durulur. Öğrenci görüşleri, deprem yönetiminin kapsamlı ve eğitim odaklı bir şekilde ele alınmasının gerekliliğini vurgular, çünkü deprem konusundaki bilgi ve hazırlığın çeşitliliği, toplumun afetlere direncini şekillendirir.

Anahtar Kelimeler: Lise Öğrencisi, Deprem, Doğal Afet.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine high school students' views on earthquake knowledge levels and their perceptions of disaster awareness. Phenomenology design, one of the qualitative research techniques, was used in this study. The study group consisted of 11 high school students selected using convenience sampling method. Data were collected using a semi-structured interview form. The researcher conducted face-to-face interviews to obtain the data. The raw data collected from the interview form were methodologically processed for data analysis. The data were evaluated using content analysis. According to the findings of the study, students have different levels of earthquake knowledge and hazard perceptions. Some students understood that an earthquake is a seismic event and its potential hazards. Others see it as a natural phenomenon and argue that risks can be reduced with the right precautions. The statements about how to act in the event of an earthquake reflect the different reactions and safety strategies of the student group. Students emphasize the importance of not panicking, following the instructions and making a quick exit. The importance of pre-earthquake preparation and post-disaster solidarity is emphasized. Student views emphasize the need for a comprehensive and education-oriented approach to earthquake management, as the diversity of earthquake knowledge and preparedness shapes society's resilience to disasters.

Keywords: High School Student, Earthquake, Natural Disaster.

GİRİŞ

Afet, "toplumun çoğunluğu veya bir kesimi için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini kesintiye uğratan veya durduran, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yetersiz kaldığı insan, doğa veya teknoloji kökenli olay" olarak tanımlanmaktadır. Afet, bir sorunun kendisi değil, bir durumun sonucudur (Tercan, 2001). TDK'ya göre afetler, çeşitli doğa olaylarının yol açtığı kayıplardır. Birleşmiş Milletler'e (UN-ISDR) göre bir durumun afet olarak kabul edilmesi, on veya daha fazla kişinin ölmesi, yüz veya daha fazla kişinin yaralanması, devletin acil durum ilan etmesi ve devletin diğer ülkelere yardım ihtiyacını bildirmesi gibi faktörlere dayanmaktadır (AFAD, 2014). Her durumun, neyin bir felaket teşkil ettiğine dair kendi standartları vardır. Örneğin, sel, çığ, toprak kayması ve depremin çeşitli anlamları vardır. Bu durumda trajedinin yaşandığı yer çok önemlidir. Çok sayıda insanın öldüğü gelişmiş ülkelerde meydana gelen depremlerin etkileri, zengin ülkelerde meydana gelenlerden farklıdır. Yaratacağı yıkım nedeniyle, 25 milyondan fazla insanın yaşadığı Marmara Bölgesi'nde meydana gelebilecek olası bir deprem çok tehlikeli olabilir. Bu büyüklükte bir felaketin Türkiye'ye maliyeti 20-30 milyar dolardan fazla olacaktır. Jeolojik, meteorolojik veya dünya dışı olayların zamanlaması da aynı şekilde değişkendir. Depremler, tsunamiler, toprak kaymaları, seller, fırtınalar, yıldırımlar ve hortumlar gibi doğal olaylar olağandır. Bu düzen insan kaynaklı faaliyetlerden olumsuz etkilenmektedir (Nakajima, 2012).

Deprem, meydana geldiği ülkede ciddi psikolojik sorunlara, can kaybına ve ağır maddi hasara yol açabilen bir felakettir (Nakajima, 2012). "Yer yüzeyinin üst katmanlarında meydana gelen, yüzeyde kırılmaya neden olan, yerin

Elmas Eroğlu¹

How to Cite This Article

Eroğlu, E. (2023). "Lise Öğrencilerinin Deprem Bilgi Düzeyleri ve Afet Bilinci Algılarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:53; pp:3757-3765. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.72296>

Arrival: 05 August 2023

Published: 30 September 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen, MEB, İstanbul, Türkiye

sarsılmasına yol açan ve yeterince sağlam olmayan binaların yıkılmasına, can ve mal kaybına neden olan ani bir kırılma" (Nakajima, 2012) depremin yaygın olarak kabul gören tanımıdır. Aşağıda deprem ile ilişkili bazı kelimeler verilmiştir: Fay kırılmalarının ve kaymanın meydana geldiği fay zonuna odak noktası veya depremin iç merkezi (hipomerkez) denir (Nakajima, 2012) ve bu aynı zamanda odak noktası olarak da bilinir. Bir depremin odak derinliği, dış ve iç merkezleri arasındaki mesafe olarak tanımlanır (Atabey, 2000). Bir depremin odak noktası, merkez üssünü oluşturmak üzere yeryüzüne dik olarak yansıtılır. En büyük fark edilebilir sarsıntı ve hasar bu bölgede veya bu bölgeye yakın yerlerde meydana gelir (Özdemir, 2013). Sarsıntı tarafından üretilen toplam enerjinin ekipman kullanılarak ölçülmesi ve hesaplanmasının sonucu deprem büyüklüğüdür. Enerjinin doğrudan ölçümü mümkün değildir. Ancak, bir alet kullanarak ölçüm yapmak için belirli ölçekler kullanılabilir. Bunlardan biri Richter ölçeğidir [30]. Yeryüzünün herhangi bir yerindeki çeşitli tabakalarda çatlakların oluşması, depremin şiddetinin bir göstergesidir. Başka bir deyişle, binalar, insanlar veya çevre üzerindeki etki derecesini ifade eder. Bir metropolün yakınında meydana gelen 6 büyüklüğündeki bir deprem önemli hasara yol açabilirken, en yakın şehirden 2000 kilometre uzakta meydana gelen bu büyüklükteki bir depremin etkisi çok az olur. Depremin merkez üssü, yapıların özellikleri, binaların temeli ve kaya yapısı yıkımın boyutunu ve şiddetini etkiler (Özdemir, 2013).

Afetler, doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olup, bireyler için kişisel, toplumsal veya ekonomik kayıplara yol açan, toplumlar için günlük yaşamı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun sadece kendi imkân ve kaynaklarını kullanarak kurtulamayacağı olaylar olarak tanımlanmaktadır (Ergünay, 2007). Dilimizde "afet" kelimesinin eş anlamlısı olarak "felaket, yıkım, tahribat, tayfun" ifadeleri de kullanılmaktadır. Yeryüzündeki risklerin büyük sıklığı nedeniyle, başta insanlar olmak üzere tüm organizmalar "risk" ya da daha açık bir ifadeyle "kayıp" "riski" altındadır. Riskler, toplumun çoğunluğu üzerinde zararlı etkileri olan felaketlerin meydana gelmesine yol açmaktadır (Ergünay, 2007). İnsanlığın başlangıcından bu yana, insanlar felaketler yaşamıştır. En eski yazılı tarihlere kadar uzanan dünyanın birçok farklı yerinde çeşitli felaketlerin kayıtları bulunmaktadır. Bu felaketler binlerce insanın ölümüyle sonuçlanmıştır. Ülkemizde ve dünya genelinde farklı zamanlarda ve farklı bölgelerde farklı felaketler yaşanmaktadır. Felaketler her zaman her yerde aynı etkiye sahip değildir. Felaketlerin sıklığı ve insanların felaketlere ilişkin bilinçsiz bakış açıları bu durumun en önemli etkenleridir. Örneğin, 1999 yılında Marmara'da meydana gelen 7,4 büyüklüğündeki deprem 16.000'den fazla insanın hayatına mal olmuş, 2003 yılında Japonya'da meydana gelen 7,6 ve 8 büyüklüğündeki depremlerin her birinde bir ya da iki kişi kalp spazmı nedeniyle hayatını kaybetmiştir (Demirci ve Karakuyu, 2004). İnsan yapımı felaketlerdeki artış da bir başka nedendir (Şahin ve Şipahioğlu, 2002). İnsanlar ayrıca biyoterörizm, nükleer kazalar, yangınlar, küresel ısınma ve yangınlar nedeniyle ciddi tehdit altındadır. Gelecek için uygun hazırlıklar yapılmaz ve toplum bu senaryolar hakkında yeterli eğitimlerle bilinçlendirilmezse, daha fazla birey potansiyel felaketlerden etkilenecektir. Başka bir deyişle, felaketler toplumun ve bireylerin hızlı tepki verme kapasitesinin ciddi bir sınavıdır (March, 2002). Dolayısıyla her türlü felaket "farklı kamu kurum ve kuruluşlarının uyum içinde yetkilendirilmesini gerektirir" (Erkal ve Değerliyurt, 2009). Dünya Sağlık Örgütü, her yıl 100.000 kişinin doğal afetler sonucunda hayatını kaybettiğini ve çok daha fazlasının da travma veya sakatlık yaşadığını tahmin etmektedir. Bilimsel bulgular ışığında felaketleri önlemek için harekete geçmemiz gerektiği açıktır (İnal, Kocagöz ve Turan, 2015). Son 20 yılda dünyayı vuran büyük felaketleri incelediğimizde, geride bireylere korkunç ve onarılması zor hasarlar bıraktıklarını görebiliriz. Türkiye, geçmişte bazı maddi hasarlara ve ölümlere neden olan önemli sayıda fay hattına sahiptir. Türkiye'de 1995 yılından bu yana afetler 22.000'den fazla kişinin hayatına mal olmuştur (Akcanbaş, 2010). Felaketlerde hayatını kaybeden insanların önemli bir kısmını genç yaş grupları oluşturmaktadır. Zayıflamış fiziksel durumları nedeniyle felaketlerden zarar görme olasılıkları artmaktadır (Limoncu ve Atmaca, 2018). Doğal felaketleri günlük yaşamın bir parçası olarak kabul etmek ve topluma bu felaketler karşısında nasıl davranması gerektiğini öğretmek çok önemlidir, çünkü bu felaketler hiçbir zaman önceden tam olarak tahmin edilemez veya durdurulamaz. Doğal afetleri tolere edebilen diğer kültürlerde olduğu gibi, Türkiye de toplumun her üyesine afetler konusunda eğitim verebilir ve doğal olayları "afet ya da felaket" haline gelmeden önleyebilir (Uluğ, 2004). Felaketlerin zararlı sonuçlarının birçoğu hazırlıklı olmakla azaltılabilir (Levac, Total-Sullivan ve O'Sullivan, 2012). Tüm eğitim kurumları, devlet kurumları ve aileler hazırlıklı olmalıdır (Rebmann, Elliott, Reddick ve Swick, 2012). Afet yardımının gecikmesi durumunda, insanlar 72 saate kadar temel ihtiyaçlarını karşılayabilmelidir (İnal, Kocagöz ve Turan, 2015). Dünya'nın doğal süreçleri arasında volkanizma, toprak kaymaları, depremler, seller, kasırgalar ve göksel olaylar yer almaktadır. Bu olaylar meteorolojik ya da jeolojik olarak meydana gelebilen dünya dışı kaynaklı doğal olaylardır. Bu senaryonun daha da kötüye gitmesinin nedeni insan eylemleridir. Başka bir deyişle, insanlar doğal olaylardan felaketlere neden olmaktadır. Dolayısıyla felaketler doğal olmaktan çıkmaktadır. İnsanlar bilimi ve aklı en iyi şekilde kullanarak felaketlerin olumsuz sonuçlarını büyük ölçüde azaltabilir. Depremler, heyelanlar, seller, fırtınalar, orman yangınları ve çığlar Türkiye'de en sık görülen doğal afetlerdir (Ersoy, 2015). Çocuklar yaşamlarının çeşitli noktalarında toprak kayması, yangın, sel ve deprem gibi doğal felaketlerle karşılaşabilirler. Felaketler sırasında ve sonrasında fiziksel ve psikolojik strese maruz kalma açısından çocuklar en fazla tehlike altında olan gruptur. Çocukların tüm yaşamları depremlerden olumsuz etkilenebilir (Ak, 2002). Depremi evcilleşmemiş bir doğa olayı olarak algılamakta zorlanırlar (Torjesen, 2001). Çocukların çoğu depremlerin, sellerin ve yangınların neden meydana geldiğini veya bu gibi durumlarda nasıl tepki vermeleri gerektiğini anlamadıkları için korkuları ve kaygıları biraz daha büyüktür. Ak'ın

2002 yılında yaptığı araştırmada çocukların deprem sırasında koruyucu stratejileri doğru şekilde kullanamadıkları gösterilmiştir (Ak, 2002). Ronan ve Johnston'ın 2003'te yaptığı araştırmaya göre, insanların felaket durumlarında uygunsuz davranmalarından cehalet ve dikkatsizlik sorumludur ve bu da korkuyu artırmaktadır. Çocuğun felaketlerle ilgili anlayış eksikliği, korku, sıkıntı ve kaygının ana nedenidir. Felaketler hakkında bilgi edinen çocukların korku, kaygı ve davranış sorunları yaşama olasılığının, bilgi edinmeyen çocuklara göre daha düşük olduğu iyi bilinmektedir (Ronan ve Johnston, 2003). Erken eğitimle öğrenme ve alışkanlık geliştirmenin daha kolay olacağı bilindiğinden, depremler ve diğer felaketlerle ilgili eğitime çocukluk döneminde daha fazla öncelik verilmelidir (Limoncu ve Atmaca, 2018). Ortaokul öğrencilerine afet bilinci konusunda eğitim verildiğinde, depremlerin önceden belirlenmediği ve dünyanın doğal tepkileri olarak çeşitli zamanlarda meydana gelebileceği anlatılarak kaygı ve endişeleri giderilebilir (Karataş, 2011). Afetler ve diğer riskler açıklandığında, çocuklara felaketlere hazırlanmalarını ve felaketlerden korunmalarını sağlayacak yeterli bilgi sağlanmalıdır. Aynı zamanda, keşfettiklerini ailelerine anlatmaları için onlara ilham verilmelidir. Tüm bu eğitimlerle çocukların olası bir afetle karşılaştıklarında korku ve kaygılarının azalacağına, öğrendiklerini aileleriyle paylaşacakları için aile desteği ve bilgilerin tekrarıyla başarılarının daha da artacağına inanılmaktadır (Ronan ve Johnston, 2003). Çocuklar için afet bilinci programları tasarlamadan önce, afet bilgisi ve farkındalığının derecesini tespit etmek çok önemlidir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

Öğrencilerin deprem hakkında bilgi düzeylerine ait görüşleri nasıldır?

Öğrencilerin deprem anında neler yapmaları gerektiğine dair görüşleri nasıldır?

Deprem öncesi ve sonrasında alınabilecek önlemler hakkında öğrenci görüşleri nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel bir araştırma tekniği olan fenomenoloji deseni kullanılmıştır. "Fenomenoloji deseni" olarak adlandırılan yeni bir araştırma yaklaşımı, farkında olduğumuz ancak henüz tam olarak anlamadığımız olgulara odaklanmaktadır. Ayrıca, öznel görüş kavramını vurgulayan ve bireysel farklılıkları dikkate alan yeni bir araştırma yaklaşımı içerir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu çalışmada nitel bir araştırma tekniği olan fenomenoloji deseni kullanılmıştır. İnsanların deneyimlerini ve algularını anlamak için kullanılan bir araştırma tekniği olgu bilim deseni. Bu desen, var olan ancak tam olarak anlamadığımız şeylere odaklanır. Ayrıca bu olgulara ilişkin bireysel perspektifler oluşturmak için bir yöntem sunar. İnsanların deneyimlerini anlamak, olayları ve taşıdıkları anlamları araştırmak için fenomenolojik araştırma uygulanır. Katılımcıların deneyimlerini daha iyi anlamak için araştırmacılar derinlemesine, açık uçlu görüşmeler yapar. Katılımcılar bu görüşmeler sırasında kendi deneyimlerini paylaşmaya davet edilir ve araştırmacı yinelenen temaları ve anlamları aramak için anlatı analizini kullanır. Fenomenolojik tasarım, katılımcıların öznel deneyimlerine odaklanırken bireysel farklılıkları ve farklı bakış açılarını dikkate alır. Bu yöntem, çalışmanın kapsamlı ve derinlemesine anlaşılmasını sağlar ve katılımcılara seslerini duyurma şansı verir (Karataş, 2015). Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin deneyimlerini ve beklentilerini anlamaktır. Araştırmacı, derinlemesine görüşmeler ve anlatı analizi yoluyla öğretmenlerin deneyimlerini derinlemesine incelemiştir. Bu tasarım, yöneticilerin öğretmenlerin iç yaşamlarını aydınlatarak nasıl teşvik edici bir çalışma ortamı yaratabileceklerine dair önemli içgörüler sunmaktadır. Özetle, fenomenolojik desen, insanların öznel deneyimlerini anlamak ve bunlardan kaynaklanan anlamları araştırmak için kullanılan güçlü bir nitel araştırma tekniğidir. Bu metodoloji, katılımcıların öznel dünyalarının önemini vurgularken, araştırmacıların katılımcıların deneyimlerini ve bakış açılarını derinlemesine kavramalarını sağlar.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu oluşturan 11 öğrencinin seçiminde kolayda örneklem yaklaşımı kullanılmıştır (Karataş, 2015). Araştırmacının belirli bir grup veya birimden örneklem seçme stratejisi, pratik ve erişilebilir olduğu için kolayda örneklem tekniği olarak bilinir. Bu yaklaşımla araştırmacı, örnekleme pratik hususlara veya para ve zamandan tasarruf etme yollarına dayanarak seçer. Araştırmacı, kolayda örneklem yöntemini kullanırken seçilen örneklemin temsil gücü konusunda dikkatli olmalıdır; çünkü önyargılar mevcut olabilir ve bu teknik kullanılarak seçilen örneklem daha geniş bir popülasyonu doğru bir şekilde yansıtmayabilir. Kolayda örneklem yaklaşımı, özellikle küçük örneklem büyüklükleri veya az finansman gerektiren araştırmalarda faydalıdır. Örneğin, zaman ve kaynak kısıtlamaları nedeniyle bir araştırmacı, bir okuldaki öğrencilerin bakış açılarını analiz etmek için kolayda örneklem yöntemini kullanabilir. Örnekleme yapılırken okuldaki öğretmenlerle iletişime geçmek kolay olduğundan katılımcılar bu gruptan seçilebilir (Karataş, 2015). Katılımcıların cinsiyetleri, yaşları sınıf düzeyleri titizlikle belgelenmiştir. Örneklemin detayları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Demografik Değişkenleri

	Cinsiyet	Sınıf	Yaş	Deprem ve Afet Eğitimi Alma Durumu
K1	Erkek Öğrenci	12	17	Hayır
K2	Kız Öğrenci	11	16	Evet
K3	Erkek Öğrenci	12	17	Hayır
K4	Erkek Öğrenci	11	16	Evet
K5	Erkek Öğrenci	11	15	Evet
K6	Kız Öğrenci	9	14	Hayır
K7	Kız Öğrenci	11	16	Evet
K8	Kız Öğrenci	11	16	Hayır
K9	Kız Öğrenci	11	15	Hayır
K10	Erkek Öğrenci	11	17	Hayır
K11	Kız Öğrenci	11	16	Hayır

Katılımcılar: Tablodaki verilere göre, araştırmaya katılan toplam 11 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenciler arasında 6 erkek öğrenci ve 5 kız öğrenci yer almaktadır.

Cinsiyet: Erkek öğrenciler (K1, K3, K4, K5, K10) ve kız öğrenciler (K2, K6, K7, K8, K9, K11) şeklinde iki cinsiyet kategorisi bulunmaktadır.

Sınıf Seviyeleri: Öğrencilerin sınıf seviyeleri dağılımı aşağıdaki gibidir:

9. Sınıf: 2 öğrenci (K6)

Sınıf: 8 öğrenci (K2, K4, K5, K7, K8, K9, K10, K11)

Sınıf: 1 öğrenci (K1, K3)

Yaş: Öğrencilerin yaşları 14 ile 17 arasında değişmektedir. En düşük yaş 9 olan bir öğrenci (K6), en yüksek yaş ise 17 olan iki öğrenci (K1, K3) tarafından temsil edilmektedir.

Deprem ve Afet Eğitimi Alma Durumu: Öğrencilerin deprem ve afet eğitimi alma durumları şu şekildedir:

Evet: 5 öğrenci (K2, K4, K5, K7)

Hayır: 5 öğrenci (K1, K3, K6, K8, K9, K11)

Veri Toplama Aracı

Verileri toplamak için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunu oluşturmak için ilgili literatürün kapsamlı bir incelemesinin ardından açık uçlu sorular oluşturulmuştur. Görüşme formu, mesleklerinde otorite olan üç uzmana görüşlerini bildirmeleri için gönderilmiş ve ilgili testler yapılarak bazı geri bildirimler sağlanmıştır. Bu geri bildirimler görüşme formunun oluşturulmasında kullanılmıştır. Katılımcılar görüşme öncesinde telefonla aranmış ve çalışma hakkında kısa bir açıklama yapılmıştır. Ayrıca, görüşme formunun okullarda kendilerine uygun bir zamanda gönüllü olarak uygulanacağı belirtilmiştir. Görüşmeler 25 dakika sürmüş, katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar kaydedilmiş, kendilerine okunmuş ve ardından teyit edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmacılar veri toplamak için çevrimiçi bir görüşme formu kullanmışlardır. Araştırma görüşmesi yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Çalışmanın geçerliliğini sağlamak için, görüşme öncesinde katılımcılarla samimi bir diyalog kurulmuştur. Katılımcılar da görüşlerini paylaşma özgürlüğüne sahip olmuştur. Doğrulanabilirliği garanti altına almak için, görüşmeler katılımcıların söyledikleri gibi kaydedilmiş ve daha sonra yazıya dökülmüştür. Kapsamlı bir açıklama yapılması aktarılabirliği sağlamıştır. Görüşme formundaki ham veriler, veri analizi için tercih edilen içerik analizi yaklaşımı kullanılarak metodik bir şekilde düzenlenmiştir. Katılımcıların her bir görüşme sorusuna verdikleri yanıtlar çeşitli sayfalara aktarılmıştır. Her bir katılımcının aynı soruya verdiği yanıtlar derlenmiştir. Kodlama ve ana temalar kullanılarak toplanan materyal düzenlenmiş ve incelenmiştir. Veriler arasındaki ilişkiler analiz edilerek belirli çıkarımlarda bulunulabilir ve bunlar daha sonra önceden belirlenmiş temalar doğrultusunda düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

BULGULAR

Öğrencilerin Deprem Hakkında Bilgi Düzeylerine ait Bugular

Araştırmanın birinci sorusuna yönelik olarak elde edilen verilerden ulaşılan sonuçlar şu şekildedir: Öğrencilerin deprem hakkındaki bilgi düzeyleri ve tehlike algıları arasında belirgin farklılıklar gözlemlenmektedir. Birinci öğrenci (K1), depremin oluşumunu ve tehlikesini kavramış gibi görünse de, tehlikenin farkına varmanın yetersiz olduğunu, yapısal dayanıklılığın önemini vurgulamaktadır. İkinci öğrenci (K2), depremi yer kabuğunun kırılmasına bağlı bir doğa olayı olarak tanımlamakla birlikte, tehlikeli olmadığını düşünerek deprem hakkındaki gerçek potansiyeli göz ardı etmektedir. Üçüncü öğrenci (K3), öğrenim hayatı boyunca müfredatta öğrendiği bilgi miktarına bağlı olarak deprem konusunda bilgi sahibi olduğunu ifade etmektedir. Dördüncü öğrenci (K4), depremin yer altındaki enerji

patlamaları sonucu yer kabuklarının yer değiştirmesi ve yüzeyde sarsıntılara yol açtığını anlamış gibi görünmektedir. Beşinci öğrenci (K5), depremin yer kabuğu sarsıntısı olarak başladığını ve fay hatlarının kırılması sonucu meydana geldiğini belirterek tehlikenin farkındadır. Altıncı öğrenci (K6), yer kabuğunun sarsılmasının ardında yatan sismik dalgalanmaların etkisini vurgulamakta ve depremin beklenmedik anlarda ortaya çıkan bir fenomen olduğunu ifade etmektedir. Yedinci öğrenci (K7), yer kabuğunun sürekli hareket halinde olduğunu ve bu hareketlenmelerin fay hatları olarak adlandırılan kırıklara yol açtığını anlamış durumdadır. Sekizinci öğrenci (K8), depremin yer altındaki fay hattının hareketi sonucu meydana geldiğini ifade ederken, dokuzuncu öğrenci (K9) teknik bilgi eksikliğinden dolayı deprem konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığını belirtmektedir. Onuncu öğrenci (K10), depremin yer kabuğunun kırılmasının neden olduğu sismik sarsıntılarla ilişkilendirilerek volkan patlamalarına ve büyük kırıklara yol açabileceğini ve hatta ölümlere sebep olabileceğini fark etmiş gibi görünmektedir. Onbirinci öğrenci (K11) ise depremin fay hattının kırılması sonucu meydana geldiğini ve bu kırılmaların binalarda çökme ve hasara neden olabileceğini anlamış durumdadır. Sonuç olarak, öğrencilerin deprem hakkındaki bilgi düzeyleri ve tehlike algıları arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu farklılıklar, deprem konusunun karmaşıklığı ve öğrencilerin yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilebilir. Katılımcılara yönelik doğrudan ifadelerle aşağıda yer verilmiştir:

"(K1) Depremin neden ve nasıl oluştuğunu biliyorum ve tehlikesinin de farkındayım ama benim tehlikenin farkına varmış olmam bir ifade etmiyor oturduğum bina sağlam olmadıktan sonra her türlü önlemi alsam ne olur."

"(K2) Deprem yer kabuğunun kırılması sonucu ortaya çıkan bir doğa olayıdır. Deprem aslında tehlikeli olmayan bir doğa olayıdır."

"(K3) Öğrenim hayatım boyunca müfredatta ne kadar depremle ilgili bilgi varsa o kadar bilgi öğrendim bu zamana kadar."

"(K4) Deprem hakkında bildiklerim, depremin yer altında enerji patlamaları sonucu yer kabuklarının yer değiştirmesi ve yer yüzünde sarsıntılar oluşturması; bu sarsıntılar evlerimizi yıkabilir ve bize zarar verebilir."

"(K5) Yerin içinde başlayan bir yer kabuğu sarsıntısıdır. Fay hattının kırılmasıyla oluşur. Deprem yıkıcı olabileceği için ve doğal afet olduğu için tehlikelidir."

"(K6) Yer sarsıntısı, zelzele ya da seizma olarak bilinmektedir. Deprem, başlangıç noktası yer kabuğunun altında olan ve beklenmedik bir anda ortaya çıkan enerjinin etkisiyle meydana gelen sismik dalgalanmalar sonucunda yer kabuğunun sarsılması olayıdır."

"(K7) Yer kabuğu, dünya yüzeyinin en dış katmanıdır ve milyarlarca yıl boyunca sürekli olarak hareket halindedir. Bu hareketlenmeler sonucu oluşan kırıklar, fay hatları olarak denir."

"(K8) Deprem yer altındaki fay hattının hareket etmesiyle oluşur."

"(K9) Deprem konusunda özel bir eğitim almadığım için teknik bilgiye sahip değilim."

"(K10) Deprem yer kabuğunun kırılmasıyla oluşan yeryüzündeki sismik sarsıntıdır. Volkan patlamalarına neden olur. Tehlikeli olmasının sebebi, volkanların patlaması ve yeryüzünde büyük kırıklara, maddi ve manevi hasara yol açmasıdır. Hatta ölümlere dahi sebep olur."

"(K11) Deprem fay hattının kırılması sonucu oluşur ve bu kırılma sonucunda binalarda çökme ve hasar oluşabilir."

Öğrencilerin deprem hakkındaki bilgi düzeyleri ve tehlike algıları, farklı bakış açılarına sahip olduklarını göstermektedir. Bu öğrenci beyanları, deprem konusundaki farklı bilgi düzeylerini ve farkındalıklarını yansıtmaktadır. Öğrencilerin bir kısmı depremin yer kabuğunun kırılması sonucu oluşan sismik bir olay olduğunu, enerji patlamalarının etkisiyle yeryüzünde sarsıntılar meydana getirdiğini anlamış durumdadır. Bu öğrenciler aynı zamanda depremin tehlikeli potansiyeline dikkat çekmektedirler, çünkü deprem binalara zarar verebilir, insanları tehlikeye atabilir ve hatta ölümlere yol açabilir. Diğer öğrenciler ise depremi daha hafif bir doğal olay olarak görüp, tehlikeli olmadığını düşünmektedirler. Bu öğrenciler, depremin aslında doğanın bir parçası olduğunu ve insanların doğru önlemleri aldıkları sürece büyük tehlikelerden kaçınabileceklerini ifade etmektedirler. Ayrıca, bazı öğrenciler deprem konusunda aldıkları eğitimin etkisini belirtmekte ve okullardaki müfredatta yer alan bilgilerle sınırlı olduklarını ifade etmektedirler. Teknik bilgi eksikliği nedeniyle bazı öğrenciler deprem konusundaki ayrıntılara daha az vakıf olduklarını belirtmektedirler. Tüm bu ifadeler, öğrencilerin deprem konusundaki farklı deneyimlerini, bilgi seviyelerini ve tehlike algılarını ortaya koymaktadır. Bu çeşitlilik, deprem konusunun karmaşıklığını ve öğrencilerin farklı yaşam deneyimlerini yansıtmaktadır.

Öğrencilerin Deprem Anında Neler Yapmaları Gerektiğine Dair Bulgular

Öğrencilerin deprem anında alması gereken önlemler ve hareket tarzları arasında farklı yaklaşımlar gözlenmektedir. Birinci öğrenci (K1), panikten kaçınarak hızlıca güvende bir bölgeye geçiş yapmayı tercih ederken, İstanbul gibi yoğun risk altında olan bir şehirde enkaz altında kalmanın ciddi sonuçlara yol açabileceğinin farkındadır. İkinci

öğrenci (K2), önceden belirlenmiş sığınma alanına giderek çökme, kapanma ve tutunma stratejilerini uygulamayı vurgulayarak sallantı sona erdikten sonra deprem çantasını alıp güvenli bir şekilde evden çıkmanın önemine dikkat çeker. Üçüncü öğrenci (K3), profesyonel bir uzman olmamasına rağmen temel bilgilerle donanmış olup evdeyseniz telefon ve deprem çantasını yanınıza alarak çökme, kapanma ve tutunma hareketini güvenli bir alanda gerçekleştirmenin önemini ifade eder. Dördüncü öğrenci (K4), deprem çantasının hazır olmasını ve sarsıntı sona erince evdeki güvenli bir bölgeye geçişi vurgulayarak önceden plan yapmanın önemine dikkat çeker. Beşinci öğrenci (K5), deprem sırasında başın korunmasını ve güvende bir şekilde çökerek korunmayı öne çıkarır. Altıncı öğrenci (K6), ev içinde güvende olacak bir alan belirlemeyi ve sarsıntı sırasında panik yapmadan çökme, kapanma ve tutunma hareketini uygulamanın gerekliliğini ifade eder. Yedinci öğrenci (K7), medya kaynaklarından edinilen bilgilerin önemini vurgular ve çökme, kapanma ve tutunma stratejilerini bilerek hareket etmenin deprem anındaki doğru yaklaşım olduğunu belirtir. Sekizinci öğrenci (K8), sakinliği korumanın ve deprem çantasını alarak güvende bir bölgeye geçişi gerçekleştirmenin önemini vurgular. Dokuzuncu öğrenci (K9), temel çökme, kapanma ve tutunma tekniğini ve camlardan uzak durmanın önemini anlamış durumdadır. Onuncu öğrenci (K10), deprem anında hızlı bir şekilde güvende bir bölgeye geçmenin hayati önemini ve enkaz altında kalmaktan kaçınmayı tercih eder. Onbirinci öğrenci (K11), merdiven boşluğu, cam kenarları ve asansörlerden uzak durmanın deprem anında alınması gereken önlemler arasında yer aldığını vurgular. Öğrencilere yönelik doğrudan ifadelerle aşağıda yer verilmiştir:

"(K1) Panik yapmaya gerek yok ama bir yere çöküp depremin bitmesini bekleyemem tabii, çıkış kapısına yakın olduğum için böyle düşünüyorum. Kapıya yakın katta oturduğum için direkt kapıdan çıkmaya çalışırım, ki yanlış diyebilirsiniz bu harekete. Ancak İstanbul gibi olası bir depremde enkaz altında kalmak demek, adeta yaşayan bir ölü olmak demektir."

"(K2) Deprem anında panik yapmadan önceden belirlediğimiz ortak sığınma alanımıza çök, kapan, tutun taktiğini uygulayarak sallantı bitene kadar bu pozisyonda kalmalıyız. Sallantı sona erdiğinde hemen yerimizden kalkarak deprem çantamızı alıp kapıdan dışarı çıkmalıyız."

"(K3) Profesyonel bir uzman olmasam da, bir vatandaşın sahip olması gereken temel bilgilere sahibim. Deprem anında evdeyseniz, telefonunuzu ve deprem çantamızı yanınıza almalısınız. Kendinize belirlediğiniz güvenli bir alanda çök, kapan, tutun hareketini gerçekleştirmelisiniz."

"(K4) Deprem çantamızın yanımızda olması önemlidir. Deprem anında panik yapmadan sarsıntı bitene kadar evdeki hayat üçgeni şeklindeki güvenli bölgeye gitmeliyiz."

"(K5) Deprem anında, başımızı iki elimizin arasına alarak veya bir koruyucu malzeme kullanarak başımızı korumalıyız. Sarsıntı geçene kadar beklemeli ve güvende olacak şekilde çökerek korunmalıyız."

"(K6) Öncelikle ev içinde kendimize bir hayat üçgeni belirlemeliyiz. Deprem anında, panik yapmadan belirlenen bu alanda çök, kapan, tutun hareketini gerçekleştirmeliyiz."

"(K7) Haber kanallarında verilen bilgileri takip ediyorum. Daha önce hissettiğim büyüklükteki depremler yaşadım. Deprem anında çök, kapan, tutun hareketini gerçekleştirmem gerektiğini biliyorum."

"(K8) Deprem anında öncelikle sakin olmalıyız. Eğer evdeyse, deprem çantamızı yanımıza almalı ve sağlam eşyaların yanında çök, kapan, tutun hareketini uygulamalıyız."

"(K9) Evet, birçok şey biliyorum. En temel çök, kapan, tutun tekniğini biliyorum. Soğukkanlı olmam gerektiğini, camlardan ve asansörlerden uzak durmam gerektiğini biliyorum."

"(K10) Binanın enkazı altından geçip size sıra gelene kadar çoktan ölmüş oluruz. Bu nedenle büyük bir depremde apartman kapısına yakın olsak tercihimizi kaçmaktan yana kullanırım."

"(K11) Merdiven boşluğunda, cam kenarlarında veya asansörde bulunmamalısınız."

Öğrencilerin deprem anında nasıl hareket etmeleri gerektiğine dair ifadeler, farklı düşünce ve deneyimleri yansıtmaktadır. Bu ifadeler, öğrencilerin deprem konusundaki farkındalıklarını, hazırlıklarını ve risk algılarını göstermektedir. Bazı öğrenciler, panik yapmamak ve önceden belirlenmiş stratejileri uygulayarak güvende bir alan bulmaya odaklanırken, diğerleri depremin tehlikesini vurgulayarak hızlı bir şekilde çıkış yapmanın önemini vurgular. Deprem sırasında çökme, kapanma ve tutunma stratejilerini bilmek ve uygulamak, öğrencilerin güvenliğini sağlamak için kritik bir adımdır. Bazı öğrenciler bu stratejilere vurgu yaparak, deprem anındaki tepkilerin doğru ve kontrollü olması gerektiğini ifade ederler. Aynı zamanda, deprem çantasının hazır olması ve sarsıntı sona erdikten sonra evden çıkmanın önemi üzerinde durulmaktadır. Öğrencilerin deneyimleri ve yaşadıkları yerlerin risk düzeyleri, deprem konusundaki bilgi ve hazırlık düzeylerini etkilemektedir. Bazı öğrenciler daha önce hissettiği depremleri yaşamış ve bu deneyimlerden ders çıkarmışlardır. Medya aracılığıyla edindikleri bilgiler deprem hakkında bilinçlenmelerine katkı sağlamıştır. Ayrıca, öğrencilerin stratejileri, depremin potansiyel tehlikeleri ve sonuçları konusundaki derin düşüncelerini yansıtmaktadır. Özellikle büyük çaplı depremlerde enkaz altında kalmaktan kaçınma isteği ve hızlı çıkış yapma gerekliliği vurgulanmaktadır. Bu ifadeler, deprem bilinci ve hazırlığının bireysel ve toplumsal düzeyde

ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin deprem anında doğru tepkileri verebilmeleri için eğitim, bilgi paylaşımı ve farkındalık artırma çalışmalarının önemi ortaya çıkmaktadır.

Deprem Öncesi ve Sonrasında Alınabilecek Önlemler Hakkında Öğrenci Görüşlerine Dair Bulgular

(K1) Öğrenci, deprem anında düşebilecek eşyaların sabitlemesi ve deprem çantası hazırlanmasının, deprem anında alınabilecek en etkili tedbirler olduğunu vurguluyor. Bu önlemlerle insanların güvenliğini sağlamayı amaçlıyor. (K2) Öğrenci, deprem öncesinde alınan önlemlerin önemine dikkat çekiyor. Ayrıca, deprem sonrasında psikolojik olarak iyi hissetmek için yardım almanın ve eksik kalan önlemleri tamamlamanın gerekliliğine değiniyor. (K3) Öğrenci, deprem sırasında sakin kalmak ve diğer insanların güvenliği için sorumluluk taşımak gerektiğini vurguluyor. Ayrıca aile üyelerinin bir araya gelmesi için deprem çantalarının ve buluşma noktalarının belirlenmesinin önemini vurguluyor. (K4) Öğrenci, deprem öncesi evlerde dayanıklılık testi yapmanın ve eşyaları sabitlemenin önemini vurguluyor. Ayrıca deprem sonrasında çevrenin kontrol edilmesi ve evin sakin ve düzenli bir şekilde tahliye edilmesi gerektiğini belirtiyor. (K5) Öğrenci, deprem öncesinde binaların güçlendirilmesi veya yenilenmesinin önemine değiniyor. Bu önlemlerin deprem sonrasında da geçerli olduğunu belirtiyor. (K6) Öğrenci, deprem sigortası yaptırmanın, eşyaları sabitlemenin ve riskli bölgelerde oturmamanın önemini vurguluyor. (K7) Öğrenci, evlerin dayanıklılığına dair örneklerin incelenmesinin, daha sağlam yapılar oluşturulmasına katkı sağlayabileceğini ifade ediyor. (K8) Öğrenci, deprem anında en yakın toplanma alanına gitmenin ve binalara gereksiz yere girmemenin önemini vurguluyor. (K9) Öğrenci, deprem öncesi hazırlıkların, eğitim almanın, ilk yardım bilgisine sahip olmanın ve düzenli tatbikatların toplumun afetlere karşı direncini artıracaklarını belirtiyor. Deprem sonrasında ise iletişimin sakin ve kontrollü bir şekilde sürdürülmesinin önemine değiniyor. (K10) Öğrenci, ev içinde eşyaların sabitlemesi ve acil durum çantası hazırlığının deprem öncesinde alınması gereken önemli tedbirler olduğunu vurguluyor. (K11) Öğrenci, AFAD acil durum uygulamasını kullanmanın önemini vurgulayarak, teknolojik araçlarla hızlı bilgi akışının sağlanmasının gerekliliğini ifade ediyor. Katılımcılara ait doğrudan ifadelerle aşağıda yer verilmiştir:

"(K1) Deprem esnasında düşebilecek olan eşyaları sabitleme ve deprem çantası oluşturmak, elimizden gelen tek çabadır."

"(K2) Deprem öncesinde gerekli önlemlerimizi almalıyız. Deprem sonrasında ise psikolojik olarak iyi hissetmezsek yardım almalıyız; önlemlerimiz yetersiz geldiyse bunları tamamlamalıyız."

"(K3) Bina tahliye anında sakin kalmak ve kendim kadar diğer insanları da düşünmek en önemli husustur. Sakin kalmak, olası bir kaosu da önler. Deprem çantaları ve ailece olası bir depremde buluşulacak noktalar vb. belirlenmeli."

"(K4) Deprem öncesinde evimizde dayanıklılık testi yaptırmalıyız, eşyaları sabitlemeliyiz. Düdük, konserve ve suyun bulunduğu bir çanta hazırlamalıyız. Deprem sonrasında yapmamız gerekenler ise depremin bittiğinden emin olup çevremizdekileri kontrol edip evi sakin ve sırayla tahliye etmektir."

"(K5) Deprem öncesinde alınabilecek tedbirler binalara güçlendirme yapılması gerektiğini gösteriyor. Veya yenileme olmalı. Deprem sonrası için yine bu önlemler geçerlidir."

"(K6) Evlerimize deprem sigortası yapılmalı, evde sabit durmayan eşyalar sabitlemeli, deprem tehlikesi olduğu yerlerde oturmamalıyız."

"(K7) Evler sağlam olmalı, evlerden örnek alınıp incelenmeli."

"(K8) Deprem anında en yakın toplanma alanına gitmeliyiz. Okuldaysak bahçeye çıkmalıyız. Çok acil olmadığı sürece binalara girmemeliyiz."

"(K9) Deprem öncesi deprem çantası hazırlayıp deprem hakkında eğitim almalı ve ilk yardım eğitimi almalıyız. Evler ve okullar kentsel dönüşüme girmeli. Okullarda da öğrencilere deprem konusunda eğitim verilebilmelidir. Ayrıca sık sık süreli tatbikatlar yapılmalıdır. Deprem sonrasında da telefonları meşgul etmemeli ve yaralı olup olmadığını kontrol etmeliyiz. Eğer ilk yardım biliyorsak hafif ya da ağır yaralı kişilere ilk yardım uygulamalı ve yetkililere haber vermeliyiz (112). İnsanların paniklememesini sağlarız."

"(K10) Evimizdeki eşyaları duvara sabitleyip deprem öncesinde bir acil durum çantası yapılması gerekli ve önemlidir."

"(K11) Çoğu önlem hakkında bilgi sahibiyim. Aldığım önlemlerden biri ailece telefonlarımıza AFAD acil durum uygulaması yüklemek oldu."

Sonuç olarak öğrenci görüşleri, deprem riski ve afet yönetimi konusunda sağduyu ve bilinçli bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Görüşler, deprem öncesi ve sonrası alınması gereken önlemlere dair kapsamlı bir farkındalığı ve hazırlıklı olmanın önemini vurguluyor. Ayrıca, toplumun genel dayanıklılığını artırmak için eğitim, iletişim ve işbirliği unsurlarına dikkat çekiliyor. Deprem öncesi dönemde, bina güçlendirme, eşyaların sabitlemesi ve deprem çantalarının hazırlanması gibi tedbirler, insanların ve malzemelerin güvende kalmasına yardımcı olmak için

öneriliyor. Bu, özellikle deprem anında olası risklerin en aza indirilmesine yönelik bir çaba olarak dikkat çekiyor. Ayrıca, deprem sonrası dönemde psikolojik destek, iletişim stratejileri ve ilk yardım yeteneklerinin önemi vurgulanıyor. Toplumun afet sonrası iyileşme sürecinde, birlikte çalışma ve yardımlaşma anlayışının etkili bir şekilde uygulanması gerektiği belirtiliyor. Öğrencilerin ifadeleri, deprem riski yönetiminin bireyler, aileler, toplumlar ve kurumlar düzeyinde nasıl entegre bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini yansıtmaktadır. Bu ifadeler, toplumun afetlere karşı direncini artırmak, güvenliğini sağlamak ve olası zararları en aza indirmek için bilinçli ve eyleme geçirilebilir önlemlerin gerekliliğini vurguluyor.

SONUÇ

Öğrencilerin deprem hakkındaki bilgi düzeyleri ve tehlike algıları, farklı bakış açılarına sahip olduklarını göstermektedir. Bu öğrenci beyanları, öğrenci grubunun deprem konusundaki farklı bilgi seviyelerini ve farkındalıklarını yansıtmaktadır. Bazı öğrenciler depremin yer kabuğunun kırılması sonucu ortaya çıkan bir sismik olay olduğunu ve potansiyel tehlikeleri anlamış gibi görünmektedir. Diğer öğrenciler ise depremin ciddiyetini daha az vurgulayarak, doğal bir olgu olarak görmekte ve doğru önlemler alındığında risklerin azaltılabileceğini savunmaktadır. Ayrıca, öğrencilerin deprem konusundaki eğitimlerinin sınırlılığı da ifadelerinde belirtilmiştir.

Öğrencilerin deprem anında nasıl hareket etmeleri gerektiğine dair ifadeler, farklı düşünce ve deneyimleri yansıtmaktadır. Bu ifadeler, öğrenci grubunun deprem anındaki tepkilerini ve güvenlik stratejilerini yansıtmaktadır. Kimi öğrenciler panik yapmamak ve belirlenen yönergeleri izlemek üzerinde dururken, diğerleri hızlı çıkış yapmanın önemini vurgular. Deprem sırasında çökme, kapanma ve tutunma stratejilerinin bilincinde olmanın gerekliliği de belirtilmiştir. Öğrencilerin deneyimleri, yaşadıkları bölgelerin risk düzeyleri ve aldıkları eğitim de ifadelerini şekillendirmiştir.

Öğrenci görüşleri, deprem riski ve afet yönetimi konusunda bilinçli bir yaklaşımın önemini yansıtmaktadır. Öğrenciler, deprem öncesi hazırlıkların ve deprem anında doğru tepkilerin hayati önem taşıdığını vurgulamaktadır. Ayrıca, toplumsal dayanışma ve iletişim stratejilerinin afet sonrası iyileşmeye katkı sağlayacağını ifade etmektedirler. Farklı yaşam deneyimlerine sahip öğrenciler, deprem konusundaki bilgi düzeyleri ve hazırlıkları açısından farklı perspektifler sunmaktadır. Bu çeşitlilik, deprem yönetiminin kapsamlı ve eğitim odaklı bir şekilde ele alınmasının gerekliliğini vurgular.

Bu sonuç, öğrenci ifadelerinin çeşitliliğini ve deprem konusundaki farklı düşünce ve deneyimleri yansıttığını gösterirken, aynı zamanda bilinçli bir hazırlık ve afet yönetimi yaklaşımının ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Bu sonuçlara yönelik olarak:

- 1- Öğrencilerin deprem konusundaki bilgi düzeyleri ve tehlike algıları arasındaki farklılıkları gidermek ve daha geniş bir farkındalık oluşturmak için okullarda ve topluluklarda deprem konulu eğitim programları düzenlenebilir. Bu programlar, depremin doğasını, risklerini ve alınması gereken önlemleri anlatarak öğrencilerin bilgi seviyelerini artırabilir.
- 2- Deprem anında nasıl hareket edilmesi gerektiği konusunda daha fazla pratik eğitim ve tatbikatlar düzenlenmeli. Okullar ve topluluklar, deprem senaryolarıyla gerçekleştirilen tatbikatlar sayesinde öğrencilerin stratejileri uygulama becerilerini geliştirmelerini sağlayabilir.
- 3- Farklı yaşam deneyimlerine sahip öğrenciler arasında bilgi paylaşımını artırmak için topluluk tabanlı etkinlikler düzenlenebilir. Deprem mağdurlarının deneyimlerini paylaşması ve daha önce yaşanan afetlerin sonuçları hakkında bilgi aktarması, diğer öğrencilerin farkındalığını artırabilir.
- 4- Medya ve iletişim araçları, deprem konusundaki bilinçliliği artırmak için etkin bir şekilde kullanılabilir. Televizyon, radyo, internet ve sosyal medya gibi platformlarda düzenli olarak afet yönetimi ve deprem hazırlığıyla ilgili içerikler paylaşılabilir.
- 5- Okullarda düzenli olarak yapılan tatbikatlar ve bilgilendirme etkinlikleri aracılığıyla öğrencilerin deprem konusundaki bilgi ve hazırlık düzeyleri sürekli olarak güncellenebilir. Bu sayede öğrencilerin bilgi seviyeleri artırılırken, depreme ilgili en son gelişmelerden haberdar olmaları sağlanabilir.
- 6- Velilere yönelik bilgilendirme etkinlikleri düzenlemek, deprem konusunda evde alınabilecek önlemleri ve aile planlamasını güçlendirebilir. Bu şekilde aileler de öğrencilerin bilinçli ve güvenli davranışlarını destekleyebilir.
- 7- Toplumun farklı kesimlerini bir araya getirecek deprem konulu seminerler ve paneller düzenlemek, farklı bakış açılarını bir araya getirerek ortak bilgi paylaşımını teşvik edebilir.

Bu öneriler, deprem bilinci ve hazırlığı konularında daha kapsamlı ve etkili bir yaklaşım benimsemeyi amaçlamaktadır. Farklı öğrenci görüşleri ve deneyimlerinin bir araya getirilmesiyle, toplumun depreme karşı daha güvenli ve bilinçli bir şekilde hazırlıklı olması sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- AFAD. (2014). Açıklamalı afet yönetimi terimleri sözlüğü. <https://www.afad.gov.tr/upload/Node/3495/xfiles/sozluk.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Ak, B. (2002). Depremi Okul Dönemi Çocuklarının (6-12 Yaş) Davranışlarına Etkilerinin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi. (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, Hemşirelik Yüksek Okulu, İzmir.
- Akcanbaş, M. (2010). Afet ve Kurban Psikolojisi Kitabı, İstanbul: Akut Yayınevi.
- Atabey, E. (2000). Deprem, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 19-20-53.
- Demirci, A., & Karakuyu, M. (2004). Afet Yönetiminde Coğrafi Bilgi Teknolojilerinin Rolü. Doğu Coğrafya Dergisi, 9(12), 67-101.
- Ergünay, O. (2007). Türkiye'nin afet profili. TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-14.
- Erkal, T., & Değerliyurt, M. (2009). Türkiye'de afet yönetimi. Doğu Coğrafya Dergisi, 22, 147-164.
- Ersoy, Ş. (2015). 2015 yılının doğa kaynaklı afetleri "Dünya ve Türkiye". Ankara TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Yayınları. Erişim Mayıs 13, 2023, https://www.jmo.org.tr/resimler/ekler/cb5590ed725b536_ek.pdf.
- İnal, E., Kocagöz, S., & Turan, M. (2015). Acil Durumlara/Afetlere Bireysel Hazırlığı Değerlendirmek için Sağlık İnanç Modeli'ne Dayalı Ölçek Geliştirme. (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karataş, O. (2011). İlköğretim I. Kademe Sosyal Bilgiler Dersi Doğal Afet Eğitiminde Drama Tekniğinin Öğrencilerin Başarılarına Etkisi (Deneysel Çalışma), (Yüksek lisans tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi, 1(1), 62-80.
- Levac, J., Total-Sullivan, D., & O'Sullivan, T. L. (2012). Household Emergency Preparedness: A Literature Review. Journal of Community Health, 37, 725-733.
- Limoncu, S., & Atmaca, A. B. (2018). Çocuk merkezli afet yönetimi. Megaron, 13(1).
- March, G. (2002). Natural disasters and the impacts on health. The University of Western Ontario Faculty of Medicine and Dentistry Summer Student with ICLR.
- Nakajima, Ş. (2012). Okmeydanı Tıp Dergisi, 28(2), 151.
- Özdemir, N. (2013). Doğal afetler. C. Şahin (Ed.), Genel Fiziki Coğrafya içinde (s. 217). Gündüz Yayınevi: Ankara.
- Rebmann, T., Elliott, M. B., Reddick, D. D., & Swick, Z. (2012). Us School/Academic Institution Disaster and Pandemic Preparedness and Seasonal Influenza Vaccination Among School Nurses. American Journal of Infection Control, 40, 584-589.
- Ronan, K. R., & Johnston, D. M. (2003). Hazards Education for Youth: A Quasi-Experimental Investigation. Risk Analysis, 23(5).
- Şahin, C., & Şipahioğlu, Ş. (2002). Doğal Afetler ve Türkiye (478 s.). Ankara: Gündüz Eğ. ve Yayıncılık.
- Tercan, B. (2001). Afet Sonrası Yeniden Yapılaşmada Yer Seçim Süreci. Planlama, 4, 43-49.
- Torjesen, K. (2001). The role of community in helping children in disaster. Ambulatory Child Health, 7(2).
- Uluğ, A. (2004). Afetlerden Korunma ve Afetin Tahrip Edici Enerjisini Azaltma Yöntemleri. Uluslar Arası Katılımlı 1. Ulusal Afet Tıbbı Kongre Kitabı, Antalya.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin.